

22 november: informatieavond over onderzoek in Rietsloten

Het project Kaantjes & Raandjes bestaat voor een belangrijk onderdeel uit onderzoek. Inmiddels zijn een aantal onderzoeken reeds afgerond, andere lopen nog volop. Een groot aantal agrariërs verleent hun medewerking aan deze onderzoeken door het beheer van rietsloten op een afgesproken wijze uit te voeren, andere agrariërs hebben meetopstellingen op hun landerijen staan.

Op 22 november geven we een overzicht van de ontwikkelingen en (tussen)resultaten van de verschillende onderzoeken:

- Schouwslotenonderzoek (vogelonderzoeker Dick Veenendaal).
- Doorstroom-onderzoek (Melissa van Hoorn van waterschap Noorderzijlvest).

- Onderzoek 'overige levensvormen' (Albert-Erik de Winter van Landschapsbeheer Groningen).
- Nachtvinders (Theo Buijs van de Vlinderwerkgroep).
- Onderzoek 'Helofytenfilters in sloten, schoonheid door eenvoud' (Abco de Buck, PPO-AGV)
- Vegetatie in Rietsloten (Bert Lanjouw).
- 'kort cyclisch slootonderzoek' (Jan van't Hoff).

Deze avond vindt plaats in zaal Spoorzicht, Molenweg 11 te Loppersum. Aanvang 20.00 uur (stipt!) Ontvangst vanaf 19.45 uur. Leden, donateurs, introducés en andere geïnteresseerden zijn deze avond van harte welkom!

Een wijntje op de dijk

De weergoden waren Wierde & Dijk op vrijdagavond 17 juni zeer goed gezind. Ondanks een weersvoorspelling van flinke wind en regen, was het goed wandelweer. Zo'n 30 leden en geïnteresseerden ontmoetten elkaar bij de laan van Boerderij Buitenbosch in de Noordpolder. Vandaar ging het via de

paden en akkers van Allert Elema richting de zeedijk. Onderweg gaf projectmedewerkster Trudy van Wijk uitleg over het akkervogelbeheer dat hier wordt plaatsvindt.

De wandeling voerde dwars door een perceel dat wordt beheerd voor akkervogels. Onder het genot van glaasjes aalbessenwijn en aalbesensap van Ale en Fenna Havenga en kaas en worst van geitenhouderij Vergeer uit Oldehove kon iedereen genieten van het uitzicht over de kwelder. Ter plekke vertelde Jan Schoonveld op de dijk over het ontstaan van de Noordpolder, de bedijking en andere wetenswaardigheden van deze locatie.

Erfvogelexcursie Lammerburen

Een mooie rondgang over het erf van Jan Enne en Tineke Haack met uitleg van Jan van 't Hoff over wat je kunt doen om het erfvogels naar hun zin te maken en Bennie van den Brink die een bijzonder fraaie lezing gaf over de Boerenwaluw, dit alles maakte de erfvogelexcursie op donderdagavond 12 mei tot een zeer geslaagde avond. Vooraf waren we wezen kijken naar de Boerenwaluwen in de schuur van de familie Mulder, hier konden we met een camera ook in de nestjes kijken. Bennie van den Brink gaf ter plekke uitleg. Zo keken we naar de witte veertjes in de nestjes. Zwarte veertjes, die zal de boerenwaluw niet gebruiken.

Digitale nieuwsbrief

Naast deze (gedrukte) nieuwsbrief zal vanaf januari ook twee maal per jaar een digitale nieuwsbrief van Wierde & Dijk verschijnen. Het bestuur wil hiermee het contact met alle leden en donateurs verstevigen. In de digitale versie zal het vooral gaan om nieuwsflitsen en komende activiteiten. Leden waarvan Wierde & Dijk het mailadres heeft, zullen de eerste uitgave automatisch ontvangen. Andere leden kunnen hun mailadres doorgeven aan info@wierde-en-dijk.nl.

WIERDE & DIJK

DE VERENIGING VOOR AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER NOORD-GRONINGEN

Nieuwsbrief

Twaalfde jaargang – november 2011

nr. 22

Landbouwbeleid in beweging

Agrarisch natuurbeheer is de core business van Wierde & Dijk. Wij houden ons voornamelijk bezig met akker-, weidevogel en rietsloten beheer. Binnen de akker- en weidevogels zijn vergoedingen, voor deze door de maatschappij gewenste inspanning van deelnemers, noodzakelijk. Dit is geregeld via het subsidiestelsel natuur en landschap (SNL), als taak van de provincie. Ondanks het feit dat dit stelsel pas twee jaar in werking is het einde al in zicht.

Staatsecretaris Bleker heeft met de provincies een akkoord gesloten waarin het agrarisch natuurbeheer buiten de ecologische hoofdstructuur vanaf 2014 een taak voor het rijk wordt. Binnen de ecologische hoofdstructuur verandert er veel en wordt de provincie verantwoordelijk, ook voor agrarisch natuurbeheer. Wierde&Dijk heeft geen gronden binnen de zogenaamde EHS gebieden. Veel zaken uit het akkoord met de provincie moeten nog worden uitgewerkt. Er is nog veel onduidelijkheid maar het lijkt mij dat het SNL in 2014 niet meer in de huidige vorm zal bestaan.

EU hervormingen

Het jaar 2014 is door Bleker gekozen omdat dit samenvalt met invoering van het nieuwe Europese landbouwbeleid. Onlangs heeft de Europese commissie haar hervormingsvoorstellen bekend gemaakt. Ik beperk mij tot de hoofdlijnen in de voorstellen. Europa streeft in haar beleid naar redelijke en stabiele inkomsten voor agrariërs met gematigde en stabiele voedselprijzen voor de consument. Om dit te bereiken bestaat een stelsel van inkomstenstoeslagen voor agrariërs onder een aantal randvoorwaarden. In de voorstellen zullen deze inkomstenstoeslagen aanzienlijk worden verlaagd. Daarnaast wordt een deel van de toeslagen ingezet als beloning voor maatschappelijke diensten, duurzaamheid, innovatie en concurrentiekracht. Gebruikers van akkerland moeten 7% van hun bedrijfsoppervlak reserveren voor ecologisch beheer en gewasdiversificatie. Er is ruimte voor regionale diversiteit. De inzet van Nederland is om de uitvoeringslast laag te houden. Verder wordt een belangrijke rol

gezien voor boerencollectieven zoals ANV's. De hervormingsvoorstellen moeten een stimulans zijn voor agrarisch natuurbeheer. Mijn verwachting is dat de voorstellen niet in de huidige vorm overeind zullen blijven, maar de richting is wel bepaald.

Wat betekent dit voor Wierde & Dijk en haar leden?

Bovengenoemde hervormingsvoorstellen hebben grote gevolgen voor onze leden. In onze doelstelling staat dat we een economisch gezonde landbouw als voorwaarde zien. Het verlagen van de inkomstenstoeslagen voor onze agrariërs betekent dat er minder Brussels geld direct naar onze regio stroomt. Als wij onze doelstelling van duurzaamheid en biodiversiteit willen halen zullen agrariërs via ander wegen inkomsten moeten genereren. Ik vindt het dan ook erg belangrijk dat betalingen voor maatschappelijke diensten naar onze regio moeten komen. Deze moeten ook voor iedereen beschikbaar zijn. De hervormingsvoorstellen zullen mede bepalend zijn hoe onze leefomgeving eruit zal gaan zien in de toekomst. Ik verwacht een toename

van agrarisch natuurbeheer. Ook de financiering is dan voor langere tijd veiliggesteld. Wierde & Dijk heeft goede ervaring opgedaan met gebiedsplannen en gebiedsgericht werken. Ik ondersteun het streven van Bleker om de rol van ANV's verder uit te bouwen. Het is een goede manier om algemene geldmiddelen samen met het gebied, doelgericht en verantwoord in te zetten.

Uitdaging.

Duidelijk is dat er een uitdaging ligt voor Wierde & Dijk en haar leden. Waar liggen er kansen? Onze core business is agrarisch natuurbeheer. Worden we een uitvoeringsorgaan van de overheid, en willen we dat? Wat betekent een extra uitvoeringstaak voor onze organisatie? Hoe blijven we bottom-up werken? Kan Wierde&Dijk het alleen? Met wie zoeken we samenwerking om onze doelstellingen te bereiken? Krijgen we politiek, zowel landelijk als provinciaal, de ruimte voor eigen verantwoordelijkheid? Vinden we voldoende burger- en agrarische leden bereid om bestuurlijk verantwoordelijkheid te nemen.

En last but not least, hoe denken onze leden hierover. Voor reacties staan wij altijd open en zullen de discussie ook met u aangaan.

Evert Smink

Grunn leeft!

Colofon

De Nieuwsbrief Wierde & Dijk is een uitgave van de vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer Noord-Groningen.

Nummer 22, november 2011

Redactie: PR-commissie Wierde & Dijk
Vormgeving: Fenatic, Oostwold
Druk: De Marge, Groningen

ISSN: 1879-440

Contactpersonen Wierde & Dijk

Bestuursleden:

Evert Smink	tel (0596) 571172	boelemaheert@hetnet.nl
Hennie Kuiper	tel 06 20 99 74 47	hennie@wierde-en-dijk.nl
Joke Hellenberg	tel (0595) 431766	joke@wierde-en-dijk.nl
Catrienus Rouwé	tel (050) 3049283	rouwewandervandergmail.com

Projectmedewerkers:

Trudy van Wijk	tel 06 46 08 11 28	trudy@wierde-en-dijk.nl
Martina Bijma Sterenberg		richard.martina@hetnet.nl

Postadres:

Postbus 25, 9965 ZG Leens
E: info@wierde-en-dijk.nl W: www.wierde-en-dijk.nl

Activiteiten

Donderdag 17 november Thema-avond over erven en erfbeplanting, mmv Heilien Tonckens van Landschapsbeheer Groningen. Dorpshuis Agricola te Bafto, aanvang 20.00 uur.

Dinsdag 22 november Informatieavond over onderzoek in rietsloten. Zaal Spoorzicht te Loppersum, aanvang 20.00 uur.

Maandag 28 november Informatiebijeenkomst FAB-randen. Cafe Hoornstertil te Wehe den Hoorn, aanvang 10.00 uur.

Bloemrijke akkerranden

Het project 'Bloemrijke akkers' ging afgelopen voorjaar van start. 22 Leden hebben afgelopen voorjaar deze bloemrijke 'FAB-randen' ingezaaid. FAB staat hierbij voor Functionele AgroBiodiversiteit. Het zijn bloemrijke randen langs akkers die een functie hebben bij de plaagbestrijding. Ook komen er vele beestjes, torretjes, vlinders en vogels in voor wat de biodiversiteit vergroot.

Een van de deelnemers is de proefboerderij Kollumerwaard. Philip Kramer is bedrijfsleider hier. Philip: "Ik vind het echt een geweldig project. We zitten hier in het Lauwersmeer en krijgen heel veel positieve reacties op deze randen. Wandelaars en fietsers komen spontaan naar ons toe omdat ze uitleg willen, ze vinden het allemaal even mooi. En als je je beseft wat we afgelopen jaar allemaal in de rand hebben gezien: nesten fazanten zijn er groot geworden, we hebben voor het eerst in jaren weer patrijzen gezien, je kunt het zo gek niet bedenken of het zat erin, ook vlinders en sluipwespen. Ook onze imker is er blij mee. In de zomer is het voor hem altijd lastig om goede locaties te vinden, maar dit jaar waren konden de bijen zich tegoed doen bij de randen die tot laat in het seizoen stonden te bloeien." Het afgelopen jaar zijn er voor de deelnemers een aantal veldbijen-

komsten georganiseerd. Hierbij is vooral gekeken naar de insecten in de rand. Philip: "Ik dacht eerst bij mezelf, wat moet ik daar nu. Een beetje naar insecten en torretjes kijken, het leek me maar niets. Maar ik moet zeggen dat de bijeenkomsten erg leuk en leerzaam waren. Ik herken nu sluipwespen en zie de aangeprikte luizen om maar eens wat te noemen. Ik vond het echt ontzettend interessant. En het is ook leuk om met een groep hiermee bezig te zijn en om hier samen over door te praten. De kennis gebruiken we binnen ons bedrijf. Afgelopen jaar hebben we in de nabijheid van de randen al minder gespoten. Volgend jaar willen nog bewuster gaan kijken naar de gewasbescherming in buurt van de randen. Ik zou wel meer van dit soort randen op het bedrijf willen hebben, ik heb al nagevraagd of dit kan. Het blijkt qua voorwaarden niet te kunnen. Helaas!"

Maandagmorgen 28 november is er een bijeenkomst waarin de deelnemers het project gaan evalueren (cafe Hoornsteril, Wehe den Hoorn, aanvang 10 uur). Ook leden die (nog) niet deelnemen zijn hier van harte welkom. Het lijkt erop dat meer agrariërs volgend jaar met dit project van start kunnen gaan. Informatie hierover wordt gemeld op de website van Wierde & Dijk, www.wierde-en-dijk.nl.

Project Natuur en Landschapsnorm

In juli ontvingen we via Wierde & Dijk een oproep voor een pilot-project van PPO/Wageningen-UR. Het ging om het project "Pilot natuur en landschapsnorm". Binnen dit project ga je onder begeleiding van de projectgroep kijken hoe je natuurgericht landschapselementen kunt beheren, zonder dat het teveel negatieve invloed heeft op je bedrijfsvoering.

Voor dit pilotproject werden deelnemers gezocht en omdat wij de uitda-

ging wel aan wilden gaan, hebben we ons opgegeven. Aanvankelijk was het de bedoeling dat alleen bedrijven met een oppervlakte van maximaal 50 ha zouden kunnen deelnemen, dit mocht ook een gedeelte van het bedrijf zijn. Later heeft men besloten dat ook grotere bedrijven kunnen deelnemen. Uiteindelijk zijn we uitgekozen om aan dit project te mogen deelnemen.

Het gehele pilotproject omvat 24 bedrijven verspreid over Nederland,

Winnaar Rebus

Tijdens de manifestatie van 'Grunn Leeft!' op 1 juni werden de winnaars van de Rebus-wedstrijd van de acht Groninger ANV's bekend gemaakt. Bij Wierde & Dijk was het Jan van 't Hoff die de overnachting won ergens in de provincie. Jan: 'Als winnaars van de prijsvraag trokken we vrijdagavond 26 augustus vol verwachting naar Kolham. Niets vermoedend wat ons te wachten stond, werden we daar door het bijna voltallige bestuur van de ANLS onthaald. Bij Ecomotion, op het terrein van de Slag bij Kolham, stond ons slaapverblijf in de vorm van een pipowagen. Het bestuur had een prachtig programma voor ons klaar en heeft ons heerlijk in de watten gelegd. We voelden ons de koning te rijk en hebben er enorm van genoten.'

Jan en Tineke van 't Hoff

Thema-avond Erven op 17 november

Heilien Tonckens van Landschapsbeheer Groningen is op donderdagavond 17 november onze spreekster tijdens de thema-avond over Boerenerven en tuinen. Heilien verzorgde een aantal jaar geleden bij Wierde & Dijk de cursus Boerenerven. Op de thema-avond zal zij ingaan op de landschappelijke inpassing van erven in het Groninger Landschap en aansluitend op de ecologische inrichting van erven en tuinen.

Het verhaal is voor iedereen met een erf en andere tuinliefhebbers zeer interessant. De avond begint om 20.00 uur en vindt plaats in Dorpshuis Agricola, Heerestraat 21 te Baflo. Introducties zijn van harte welkom!

Ron Claassen
Siegrid Hekma

Nieuws van Crangeweer

112 ha boerenland, op zware en lichte klei, dat is "vogelhotspot Crangeweer". Een gebied van grasland, afgewisseld met maïs en een perceel zomertarwe. In het hart van het gebied ligt de Wiebo Zijlstra-plas, in het voorjaar is dit de plek waar alle weidevogels neerstrijken. Dit voorjaar was het er erg druk met grutto's, Kieviten, tureluurs, kwikstaarten, eenden, een enkele lepelaar en later ook scholeksters.

In Crangeweer is mozaïek in het beheer aanwezig. In het centrum van het gebied, om de plas heen ligt veel grasland, dat niet voor 15 juni gemaaid wordt. Één perceel kan op 1 juni gemaaid worden. Dit zorgt voor een divers pallet aan mogelijkheden voor weidevogels. Alleen de percelen waar voor 15 juni gemaaid mag worden, worden gecontroleerd op nesten. Hierdoor worden predatiekansen geminimaliseerd. Volgend jaar gaan we alarmtellingen doen, om een indruk te krijgen van de totale populatie. De maïspcelen zijn altijd erg

Uitbreiding SNL-akkervogelbeheer in 2012

Het akkervogelbeheer in Noord-Groningen zal het komend jaar worden uitgebreid. De provincie Groningen heeft onlangs budget vrijgemaakt waarmee in het voorjaar van 2012 het areaal akkervogelbeheer met 30 hectare kan worden vergroot. De agrarische leden voor wie dit mogelijk interessant is, zijn hierover reeds geïnformeerd. Dit beheer valt onder het SNL, het subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer.

Voor het akkervogelbeheer is Wierde & Dijk gebiedscoördinator in Noord-Groningen, zij is hiervoor door de provincie Groningen aangesteld. Het bestuur van Wierde & Dijk laat zich bij deze taak door verschillende partijen adviseren, onder andere de gebiedscommissie. Sinds dit voorjaar is de gebiedscommissie uitgebreid. In deze commissie hebben deskundigen (van akkervogels en het gebied) zitting. Dit zijn: Jacobien Louwes, Evert Smink, Geert Bos en Trudy van Wijk (allen Wierde & Dijk), Leon Luijten (Staatsbosbeheer), Bauke Koole

populair bij de vogels, er hebben zelfs grutto's in gebroed. Omdat dit jaar de maïspcelen dicht aan de weg lagen hebben hier wel minder Kieviten dan andere jaren gebruik van gemaakt. 15 juni was het begin van een natte week waardoor er niet gemaaid werd. Daar hebben de weidevogels erg van geprofiteerd, want de pullen waren op dat moment nog volop aanwezig in het veld. Ze hebben dankzij de regen extra tijd gekregen, dat heeft de populatie goed gedaan. Voor de toekomst zal diverser mozaïek een optie zijn. De eerste maaiactiviteit na 15 juni zorgt nu voor een groot aantal kale percelen, waardoor de predatiemogelijkheden groter worden.

Dit jaar zijn inrichtingsplannen gemaakt, met als doel het opwaarderen van het gebied voor de weidevogels. Er wordt een grondbult gedeeltelijk geveld, een sloottalud aangepast en een plasdrasgebied gerealiseerd. Het wachten is nu op toestemming van Dienst Regelingen om bestaande beheerspakketten aan te passen. Tevens

zijn alle drie deelnemers in gesprek met waterschap Noorderzijlvest om een natuurvriendelijke oever aan het achterliggende Westerwijtweder Maar te realiseren.

De vrijwilligers leveren een onmisbare bijdrage aan het collectief. Nesten opzoeken en meehelpen met andere zaken. Denk aan nestverplaatsing bij sleepslangen of het volpompen van droge poelen, wat in het droge voorjaar erg welkom was. We zijn nog op zoek naar vrijwilligers om te kunnen optimaliseren. Mensen met belangstelling voor weidevogels zijn welkom om een keer contact op te nemen. In Crangeweer zijn we aardig op weg om het habitat voor weidevogels te optimaliseren, zodat de weidevogelpopulatie maximale overlevingskansen krijgt. Wie hierover meer wil weten kan contact opnemen met veldcoördinator Sieger Wiersma, via telefoon 06 - 49763923

Even voorstellen

Ik ben Martina Bijsma en heb dit jaar de werkzaamheden van Eline Vreugdenhil overgenomen. Via mijn zwager hoorde ik dat ze iemand zochten voor de boekhouding. Ik ken de vereniging Wierde & Dijk helemaal niet. Dus een hele nieuwe ervaring. Ik ben getrouwd met Richard en we hebben 3 kinderen (twee zonen en een dochter).

We wonen in Middelstum. Ik heb in 1994 mijn MEAO diploma gehaald en heb altijd administratief werk gedaan. Na de geboorte van de derde ben ik eerst gestopt met buitenshuis werken en ben begonnen als gastouder en heb hiervoor mijn diploma helpende zorg en welzijn gehaald, en de rest lekker thuis bij de kinderen. Ik heb er erg veel zin in om dit werk te doen, mijn oude vak, toch weer oppakken en het is goed te combineren met de kinderen.

Martina

www.wierde-en-dijk.nl is vernieuwd!